

Προοπτικές απασχόλησης του ΟΟΣΑ 2018

Περίληψη στα ελληνικά

Η αύξηση των μισθών παρέμεινε περιορισμένη παρά τη μείωση της ανεργίας

Μολονότι ο αντίκτυπος της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης συνεχίζει να επηρεάζει την ποιότητα των θέσεων εργασίας και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τα ποσοστά απασχόλησης έχουν ανέρθει σε άνευ προηγουμένου υψηλά επίπεδα στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ. Το μέσο δε ποσοστό ανεργίας έχει επανέλθει στο επίπεδο πριν από την κρίση. Όμως, ο ρυθμός αύξησης των ονομαστικών μισθών παραμένει πολύ χαμηλότερος από ό,τι πριν από την κρίση για συγκρίσιμα επίπεδα ανεργίας. Επιπλέον, η καθοδική μεταβολή στην καμπύλη Phillips (που απεικονίζει τη σχέση μεταξύ ανεργίας και αύξησης των μισθών) συνεχίστηκε κατά την ανάκαμψη. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε δύο παράγοντες: στις προσδοκίες για χαμηλό πληθωρισμό και στην επιβράδυνση της παραγωγικότητας, που συνόδευσαν την οικονομική ύφεση του 2008 και δεν έχουν ακόμα ανακάμψει πλήρως. Τρίτο σημαντικό παράγοντα συνιστούν οι χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, οι αποδοχές των εργαζομένων μερικής απασχόλησης σημείωσαν σημαντική μείωση σε σχέση με τις αποδοχές των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης· μείωση που σχετίζεται με την άνοδο της ακούσιας μερικής απασχόλησης σε πολλές χώρες. Επίσης, οι συγκριτικά χαμηλοί μισθοί των εργαζομένων που ήταν πρόσφατα άνεργοι σε συνδυασμό με τα ακόμα υψηλά ποσοστά ανεργίας σε μερικές χώρες οδήγησαν στην αύξηση του αριθμού των χαμηλόμισθων και, κατά συνέπεια, σε χαμηλότερη μέση αύξηση των μισθών.

Η μείωση του μεριδίου της εργασίας αντανακλά εν μέρει την ανάδυση των διεθνοποιημένων μεγάλων εταιρειών («superstars»)

Ο ρυθμός αύξησης του διάμεσου πραγματικού μισθού στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ δε συμβάδισε με το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας κατά τις δύο περασμένες δεκαετίες, εν μέρει αντανακλώντας μειώσεις του μεριδίου της προστιθέμενης αξίας που πήγαινε στην εργασία, δηλαδή του μεριδίου της εργασίας. Η τεχνολογική πρόοδος στους τομείς που παράγουν είδη εξοπλισμού και η επέκταση των παγκόσμιων αλυσίδων αξίας μείωσαν τα μερίδια της εργασίας στις επιχειρήσεις και αύξησαν το μερίδιο της προστιθέμενης αξίας που αναλογούσε στις επιχειρήσεις με χαμηλότερα μερίδια της εργασίας. Επιπλέον, η αρνητική επίδραση της τεχνολογικής πρόοδου στο μερίδιο της εργασίας τείνει να είναι ιδιαίτερα σημαντική στις χώρες και τους βιομηχανικούς κλάδους με μεγάλο αριθμό θέσεων εργασίας χαμηλής ειδίκευσης και υψηλού βαθμού ρουτίνας. Στις χώρες με συρρικνούμενο μερίδιο της εργασίας καταγράφηκε μείωση του μεριδίου εργασίας και στο τεχνολογικό όριο, καθώς και ανακατανομή των μεριδίων αγοράς προς εταιρείες που βρίσκονται σε αυτό το όριο (διεθνοποιημένες μεγάλες εταιρείες) με χαμηλά μερίδια της εργασίας. Η μείωση του μεριδίου της εργασίας στο τεχνολογικό όριο αντανακλά τη διεύρυνση της διαδικασίας «δημιουργικής καταστροφής» που οφειλόταν στον τεχνολογικό δυναμισμό των νεοεισερχόμενων με χαμηλότερα μερίδια της εργασίας και όχι σε αντιανταγωνιστικές δυνάμεις. Τα αποτελέσματα αυτά υποδεικνύουν ότι ο καλύτερος τρόπος για να μπορέσουν οι εργαζόμενοι να

επωφεληθούν από τη συνεχιζόμενη τεχνολογική πρόοδο είναι η αποτελεσματική βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Κατά συνέπεια, είναι απολύτως αναγκαίο οι χώρες να αναπτύξουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης υψηλής ποιότητας και να παρέχουν προσιτές ευκαιρίες μάθησης, αναπτύσσοντας παράλληλα συστήματα για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες.

Οι θεσμοί συλλογικής διαπραγμάτευσης διαδραματίζουν βασικό ρόλο στις επιδόσεις της αγοράς εργασίας

Οι αποδοχές και οι συνθήκες εργασίας ενός στους τρεις εργαζομένους στον ΟΟΣΑ διέπονται από συλλογική σύμβαση εργασίας. Τα συστήματα συλλογικών διαπραγματεύσεων που συντονίζουν τους μισθούς σε όλους τους κλάδους τείνουν να σχετίζονται με χαμηλότερη μισθολογική ανισότητα και καλύτερα αποτελέσματα απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων ομάδων. Ο μισθολογικός συντονισμός αυξάνει την αλληλεγγύη μεταξύ των εργαζομένων σε διαφορετικούς κλάδους και βοηθά να διασφαλιστεί ότι οι συλλογικές διαπραγματεύσεις βελτιώνουν την απασχόληση λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες. Όμως, στα συγκεντρωτικά συστήματα η μείωση της ανισότητας και η αύξηση της απασχόλησης μπορεί να οδηγήσουν σε χαμηλότερη αύξηση της παραγωγικότητας. Από τις εμπειρίες ορισμένων χωρών συμπεραίνεται ότι μπορεί να είναι σημαντικό να δοθούν μεγαλύτερα περιθώρια στους αντιπροσώπους των εργαζομένων και των εργοδοτών για να μπορέσουν να βελτιώσουν ή να προσαρμόσουν συμφωνίες σε επίπεδο τομέα, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι όροι των επιχειρήσεων («οργανωμένη αποκέντρωση»). Συνολικά, ο συντονισμός και η οργανωμένη αποκέντρωση με κοινωνικούς εταίρους ευρείας βάσης βοηθούν στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στην αγορά εργασίας, συνδυάζοντας ικανοποιητικά επίπεδα μη αποκλεισμού και ευκαμψίας. Ο κοινωνικός διάλογος στο χώρο εργασίας επίσης σχετίζεται με καλύτερης ποιότητας περιβάλλοντα εργασίας.

Τα προγράμματα για την αγορά εργασίας βοηθούν τους εργαζομένους που απολύονται για οικονομικούς λόγους

Η διαδικασία «δημιουργικής καταστροφής» που αποτελεί τη βάση της οικονομικής ανάπτυξης και της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου επιφέρει την απόλυση μεγάλου αριθμού εργαζομένων κάθε χρόνο ως αποτέλεσμα των οικονομικών μεταβολών. Πολλοί από αυτούς τους εργαζομένους αντιμετωπίζουν σημαντικές απώλειες εισοδήματος και άλλες δυσχέρειες. Για τη βελτίωση των προοπτικών επαναπασχόλησης και της εισοδηματικής ασφάλειας των απολυμένων εργαζομένων απαιτείται πρώτα η επίτευξη περαιτέρω προόδου όσον αφορά την εκπόνηση αποτελεσματικών εθνικών στρατηγικών ενεργοποίησης. Οι στρατηγικές αυτές πρέπει να έχουν ως στόχο την εξάλειψη των εμποδίων που αντιμετωπίζει η εν λόγω ομάδα και την προώθηση των ιδιαίτερων πλεονεκτημάτων της κατά την αναζήτηση νέας εργασίας. Δύο από τις σημαντικότερες διαφορές μεταξύ αυτών που απολύονται για οικονομικούς λόγους και άλλων αναζητούντων εργασία είναι πρώτον, το ευρύτερο πεδίο προληπτικής δράσης, η οποία μπορεί να αναληφθεί κατά την περίοδο προειδοποίησης της απόλυσης· και δεύτερον, η σημαντική συμβολή των εργοδοτών στην προώθηση της επιτυχημένης κινητοποίησης των απολυμένων εργαζομένων, στην ιδανική περίπτωση σε στενή συνεργασία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τις αρμόδιες για την αγορά εργασίας αρχές. Ένα σημαντικό ζήτημα για τη στήριξη του εισοδήματος είναι εάν και κατά πόσον θα αποζημιωθούν οι εργαζόμενοι που επαναπροσλήφθηκαν με πολύ χαμηλότερο μισθό. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης στις παροχές ανεργίας καθ'όλη τη διάρκεια της ανεργίας επίσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

Οι περισσότεροι αναζητούντες εργασία δεν λαμβάνουν παροχές ανεργίας

Στις συζητήσεις για την επίδραση των παροχών ανεργίας στην αγορά εργασίας θεωρείται γενικά δεδομένο ότι οι αναζητούντες εργασία έχουν εύκολη πρόσβαση σε μεταβιβάσεις τέτοιου είδους. Η δυνατότητα πρόσβασης σε παροχές ανεργίας αποτελεί καίρια συνιστώσα της πολιτικής για την χωρίς αποκλεισμούς αγορά εργασίας όπου προστατεύονται οι εργαζόμενοι και όχι οι θέσεις εργασίας. Όμως κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ λιγότεροι από ένας στους τρεις αναζητούντες εργασία λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Η μακροχρόνια δε καθοδική τάση του βαθμού κάλυψης των ανέργων από παροχές συνεχίστηκε σε πολλές χώρες μετά τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η μείωση του βαθμού κάλυψης παρέχουν ένδειξη του κατά πόσον πρόκειται για μέλημα πολιτικής, καθώς και ένδειξη των κατάλληλων μέτρων που ενδέχεται να διατηρήσουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε επιθυμητά επίπεδα. Από την έναρξη της κρίσης και έπειτα οι αλλαγές στα χαρακτηριστικά

των αναζητούντων εργασία, όπως οι μεταναστευτικές ροές ή οι μεγάλες αλλαγές στα ποσοστά των μακροχρόνια άνεργων, ήταν σημαντικοί παράγοντες διαμόρφωσης του βαθμού κάλυψης. Όμως μέρος της πρόσφατης διεύρυνσης του «χάσματος κάλυψης» μπορεί να αποδοθεί σαφώς στις μεταρρυθμίσεις πολιτικής που αποσκοπούσαν στη μείωση της γενναιοδωρίας των παροχών ανεργίας είτε σε αναζήτηση δημοσιονομικής αυστηρότητας είτε για τη μείωση των αντικινήτρων στην αναζήτηση εργασίας για τους άνεργους.

Γιατί το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά το εισόδημα από την εργασία αυξάνεται κατά τον επαγγελματικό βίο;

Παρόλο που η διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς το ετήσιο μέσο εισόδημα από την εργασία έχει μειωθεί σημαντικά, το ετήσιο εισόδημα από την εργασία των γυναικών παρέμεινε 39% χαμηλότερο κατά μέσο όρο από αυτό των ανδρών το 2015. Σύμφωνα με συγκρίσιμες εκτιμήσεις της διαφοράς του εισοδήματος από εργασία καθ'όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου, το μεγαλύτερο μέρος της δημιουργείται κατά το πρώτο μισό της σταδιοδρομίας. Οι λιγότερες αλλαγές απασχόλησης στα αρχικά στάδια του γυναικείου επαγγελματικού βίου και η επίδραση της γέννησης και της ανατροφής παιδιού στη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας έχουν μακροχρόνιο αντίκτυπο στη σταδιοδρομία τους και, κατά συνέπεια, στην εξέλιξη των διαφορών μεταξύ των φύλων κατά τον εργασιακό βίο. Ο ρόλος της μερικής απασχόλησης δεν είναι τόσο ξεκάθαρος, καθώς μπορεί να αποτρέψει την έξοδο από το εργατικό δυναμικό, όμως ενδεχομένως να αποτελέσει επαγγελματική παγίδα για τις γυναίκες. Η σχετική σημασία κάθε διάστασης της διαφοράς μεταξύ των φύλων στο εισόδημα από την εργασία (διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης, στις δεδουλευμένες ώρες και στις ωριαίες αποδοχές) παρέχει πολύτιμες κατευθυντήριες γραμμές για δράσεις πολιτικής. Οι πολιτικές για την οικογένεια, τα μέτρα για την προώθηση αλλαγών στη συμπεριφορά των ανδρών και γυναικών, και οι δράσεις που ενθαρρύνουν αλλαγές στο χώρο εργασίας, όπως η μεγαλύτερη αξιοποίηση της μερικής απασχόλησης και των ευέλικτων ρυθμίσεων του ωραρίου εργασίας και από τους δυο γονείς, μπορούν να βοηθήσουν καθοριστικά τις γυναίκες να διασχίσουν με επιτυχία το κρίσιμο για τη σταδιοδρομία τους στάδιο της μητρότητας, να παραμείνουν στην αγορά εργασίας και να δράξουν τις ίδιες επαγγελματικές ευκαιρίες με τους άνδρες.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2018), *OECD Employment Outlook 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2018-en